

Konu: **Kadim Diller ve Yazılar**

Yazı: **54**

Fuente Magna Kabı

Doç. Dr. Haluk BERKMEN

Bolivya'nın La Paz şehrine 80 km uzaktaki ve Titikaka gölüne yakın bir çiftlikte tesadüfen bulunmuş olan toprak kaba **Fuente Magna** kabı adı verilmiştir. Kabın hem iç yüzü hem de dış yüzü çeşitli yazılarla ve şekillerle bezelidir. Yazıları okumuş olan uzmanlar **Sümerce** veya **Proto-Sümerce** olduğunu söylemektedirler. Yazının çivi yazısı olduğu ve birçok işaretin Sümer çivi yazısındaki şekillere benzediği ilk bakışta fark edilmektedir. Altta bu kabın değişik görüntüleri ve çivi yazısı ile yazılmış "**Dingir**" (Tengri) veya gök tanrısı olan "**Anu**" nun güneş şeklindeki simgesi açıkça görülmektedir (*).

(*) **Sümer Dili ve Grameri**, Mebrure Tosun ve Kadriye Yalvaç, 1981, Ankara

Üstte: Moche kültürüne ait Sipan şehrinde bir mezarda bulunmuş kolları açık insan figürü.
Yanda: Güney Amerika'nın batı bölgesindeki Moche kültürü ve Peru ile Bolivya sınırındaki Titikaka gölü.

M.Ö. 2500 – 3000 yıllarında Mezopotamya'da yaşamış olan Sümer halkının Orta ve Güney Amerika bölgesine nasıl ulaşmış olduklarını açıklamak oldukça zordur. Akla en yakın yanıt Ön-Türk topluluklarının Asya kıtasından hem Mezopotamya bölgesine hem de Bering Boğazı üzerinden Amerika kıtasına ulaşmış olduklarıdır. Bu konuda **26** sayılı **Asya'dan Amerika'ya** başlıklı yazıma bakınız.

Peru'nun kuzey batı bölgesinde ve Pasifik okyanusu sahilinde M.S 7. yüzyıla tarihlenen Moche kültürü ile Fuente Manga kültürü arasında ilişkilerin bulunduğu görüşündeyim. Tüm Peru ile Bolivya'yı kaplamış olan bu kadim kültüre ait piramitler ve çeşitli kutsal eşyalar ile altın takılar bulunmuştur. Moche kültürüne ait Sipan şehrindeki bir mezarda bulunmuş iki adet altın takıdan birini üstte sağda, diğerini altta görüyoruz. Alttaki takıda ortada kollarını yana açmış güneş tanrı ve etrafında sekiz gezegen görülüyor. Kollarını yana açmış insan-tanrı figürü adeta bir çark çevirerek evrene hâkimiyetini ilan etmektedir (Kaynak: **Dwellings of Eternity**, Alberto Siliotti, Barnes & Noble, 2000, ABD). Bu iki figür ile Fuente Manga toprak kabın iç yüzündeki insan-tanrı figürü arasındaki çarpıcı benzerlik, bu kadim Güney Amerika kültürünün, Mezopotamya ve Ön-Türk kültürleri ile çok eski dönemlere kadar uzanan ortak köklere sahip olduğuna işaret etmektedirler.

